44րդ ՏԱՐԻ — ԻԶՄԻՐ ՇԱԲԱԹ 12 ՄԱՅԻՍ 1884 — Թիւ 1280

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Հատը 3 մեթալիք Իզմիրի մէջ | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Դուրսերը 4 մեթալիք հատը

Յ. Գ. ՍՎԱՃԵԱՆ
Համարատու — Տնօրէն

ՏԱՐԵԿԱՆ ԿԱՆԽԻԿ
ԻԶՄԻՐ . . . Օսմ. ոսկի 1
ԳԱՒԱՌ . . . Մէճիտիյէ 6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ · Ֆրանք 25

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՆ
3 դրուշ տողը ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ
2 դրուշ . . . ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ
60 փարա . . . ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

Դ. Գ. ՊԱԼԹԱԶԱՐԵԱՆ
Հիմնադիր

Ա. Կ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ, կը տնօրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ բոլոր գործերը։ Տիչէճիլէր ճատտէսի Զինկըրլարա Թէրխանէ

Ով որ եւ է գրութիւն, յղուած կամ նամակ, որ ուղղակի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ կը վերաբերի, տնօրէնին կը ղրկուի։ Սէվլի խան Թիւ 17

ԻԶՄԻՐ, ՇԱԲԱԹ, 12/24 ՄԱՅԻՍ, 1884

ԱՊՐԻԼ ԱՄԻՍԸ

ԱՆՑԵԱԼ Ապրիլ ամսոյ մէջ պատահած նշանակելի անցից առաջինն ու գլխաւորն է կաթողիկոսական ընտրելեաց ընտրութիւնն Երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ։

Այս ընտրութիւնք կատարելու համար Ազգ. Ժողովն որոշած էր մարտ ամսոյ 30ին ի նիստ գումարիլ, բայց նախընթաց երկուն ժողովոյ ատենապետին ստորագրութեամբ տպեալ ազդ. մը յանկարծ կ'իմացունէ թէ նիստը յետաձգուած է կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյ Վսեմ. Նախագահին որոշմամբ։

Սակայն հակառակ այս Ազդին, որոշեալ օրն երեսփոխանաց ոմանք ի Պատրիարքարան կը հաւաքուին, յետաձգման պատճառները կը հարցուին, վիճումներ տեղի կունենան եւ մինչեւ իսկ կը պատմուի թէ, ըստ Մ… եւ Ա. Մ… դաւադրութ, իսկ ըստ … յուշիք՝ երեսփոխաններ մը ձեռքով … երկու երեսփոխանաց թեւերն եւ կռնակին վրայ կ'իջնայ։

Ցոյցերն ի դատ կը հրաւիրուի որ կ'ուրանայ զոր ինչ իրեն կը վերագրէ։ Այս դատին ելքն հետաքրքրական ըլլալ կը խոստանայ կարծես։

Պատրիարքարանին դուրսը ժողովուրդն եւս ոչ նուազ կը յուզուի, կըսեն, պարապըլլուն ունենալով իրեն ժամանակաւ ազգային բանտախուցն եւ վերջին տարիներս կրթական կամ քրդական առաքեալ մը, որ յանձնառու եղած էր չորս հարիւր քառասուն դահեկանաւ գեղեցիկ եւ սիրուն աստուածընտիր հայրապետ մը չինելու։

Գերապատիւ Նար-Պէյ սրբազանն ալ եւ համոզկեր լեզուն շուտով կը յաջողի խաղաղել ժողովրդեան յուզումը։

Մինչ այս մինչ այն, Ներկայ երեսփոխանք Մայր-Եկեղեցի կ'իջնան խորհրդակցելու համար 'ի ներկայութիւն ժողովրդեան, ուր որոշում կը տրուի ընտրողական կամ ընտրող նիստն անպատճառ գումարել Ապրիլ ամսոյ 2ին։

* * *

Որոշեալ օրն երեսփոխանք տեարք կը գումարին . . . . Ազգային պատկառելի ժողովն աւելի պատկառելի դէրք մը կառնու նոյն օրն իր սրբազան ժողովատեղւոյն մէջ, ուր ամենայն ակնածութեամբ կ'երգուին սրբատաղըաւ շարականներ, ապա կըսկսի քուէարկութիւնք։

Գէորգ երից երանեալ Նախակոպոսապետին 1866 թուին եղած ընտրութեան եղանակը, զոր կանխաւ ծրագրած եւ ընդունած էր կաթողիկոսական Ցանձնաժողովը, նա կը ձգուի եւ փոխանակ միայն մէկ ընտրելի քուէարկելու, երեք ընտրելի կը քուէարկէ՝ Էջմիածնի կամ Ռուսաստանի Հայոց կամքին համակերպելով։

Ազգին գրեթէ ընդհանուր փափաքանաց համեմատ, ազգային ժողովոյ մեծամասնութիւնք փութացած էր իւր քուէն տալ այն Եկեղեցականին՝ որոյ համար ամեն Հայ սիրտ կը տրոփէ ի Տաճկաստան եւ ի Ռուսաստան, ի Պարսկաստան եւ ի Հնդկաստան եւ այլուր։

Վաղարշապատի արծիւը պահ մը կը մոռցուի ընտրողական ազմուկներու ժխորին մէջ, մինչ յանկարծ նորա լայնատարած եւ հովահար թեւերն՝ ստուերին զովութիւնք վայելող յոգնածիւ ազգայինք, չկարենալով համբուրժել առ նա եղած այս արհամարհին, ընդ փայլ հասոն ցուցնել իրենց առ դուրգուրացեալ Հայրիկն ունեցած համակրութիւնն ու առ հօրեան հաւատարմութիւնն, եւ ուստի եօթ ութ հազար ստորագրութիւններով հանրագիր մը մատուցին առ Ազգ. Ժողովն որ կարդաց զայն եւ ամենայն ակնածութեամբ ունկնդրելէ ետեւ բանաւոր դատ Ամենապատիւ Խրիմեանի կաթողիկոսի ընտրութիւնք։

Ընտրութեան կամ քուէարկութեան արդիւնքն եկաւ կայացաւ քանի մը եպիսկոպոսաց անուան վրայ, որոց առաջին երեքը բացարձակ ընտրելի վճռուեցան։

* * *

Ընտրութեան այդ արդիւնքը քանի մ'օր վերջ կը հաղորդուի առ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայրն, որ, իւր կարգին, կը հաղորդէ զայն առ Էջմիածին։

Եւ ահա կարծիք ու խորհրդածութիւնք դիրար կը յաջորդեն ազգային եւ համազգային մամլոյ միջոցաւ, բանակցութիւնք եւ խորհրդակցութիւնք տեղի կունենան պատուիրակ ղրկելու, Պոլսոյ ժողովը Տաճկաստանի ընդհանուր Հայոց ներկայիչ ճանչելու կամ չճանչելու, ժողովոյ քուէարկութեան արդիւնքն անձերու կամ թուղթերու միջոցաւ Էջմիածնի հաղորդելու, Պալաժէնեան կաթողիկոսի ընտրութեան նպաստաւոր կամ աննպաստ ըլլալ կամ չըլլալուն խնդիրներուն վրայ։

Պատուիրակները կընտրուին, խոկոյն Ռուսաստանէն ձայն կը հանին թէ, կառավարութիւնք չը պիտի ընդունի զանոնք, թէ 1866ի ընտրական եղանակն անընդունելի է Ռուսաստանի Հայոց, թէ սոքա Պոլսոյ ազգային ժողովն իբր մէկ վճռակի ներկայիչ կ'ըմբռնեն եւ այնպէս կընդունին Պալաժէնեանի կամ Պոլոժէնեանի տրամադրութեան համեմատ։

Պատուիրակներն եւ կը ձգուին եւ կաթողիկոսի Տեղապահ Մակար Սրբազան փոխանորդ կը կարգուի Ամենապատիւ Պատրիարքին կողմանէ, Էջմիածնի մէջ կատարուելիք քուէարկութեան հսկելու եւ Տաճկաստանի Հայոց ընտրական իրաւունքները պաշտպանելու համար։

Փոխանորդը չը պատասխանէր փութով, մտատանջութիւնք կը տիրէ, մամուլը կը վիճի, պատուիրակ-զրկելն աւելի օգտակար կը դատէ տեսակ տեսակ տեսակէտներով, չըրկուիլէն ծանր հետեւանքներ կը գուշակէ գործելու տեսակէտներով, օրերը կ'անցնին եւ . . . այս օր վերջնական ընտրութիւնն եղած եւ մարդիկներու գանուած ըլլալ կը թուի։

Համագումարին հաշիւներն առնելէ, Ցանձնաժողովին ծրագիրներուն հրահանգուելէ, եւ վերջապէս … Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյ աթոռակալցուներն ընտրելէ ետեւ ալ ինչ կը մնար ազգային երեսփոխանական պատկառելի ժողովոյ ընել, եթէ ոչ իր այս հսկայական գործողութիւններէ ետեւ փութալ տարեշրջանն աւարտել վերջին նիստ մ'ալ գումարելով, ինչպէս որ բրաւ ալ։ Այդ ակնածալից նստին մէջ իր անցեալ տարեկան շրջանի մէջ կատարած կամ կատարելիք, օրինարդն անցած կամ անցունելիք, լուծեալ կամ անլոյծ մնացած խնդիրներուն ցանկն ընթերցաւ եւ փակեց բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց որոց պէտք ունինք թէ՛ մենք եւ թէ՛ ինք։

* * *

Փոյթ չընելով որ Տաճկաստանի Հայոց ընտրելեաց առաջինը կըհրաժարի իր ընտրելիութենէն, ամեն կողմէ նամակ եւ հեռագիր կըտեղան Նորին Ամենապատուութիւնը շնորհաւորելով եւ խնդակցութիւն յայտնելով։ Կարծես այնպէս կը թուի, թէ երբեմն նախապաշարմունք նախախնամական գաղափարի մ'արդիւնք են։ Կարծես, կըսեմ, ամեն հայ Ներսէս անունով եկեղեցականներուն մասնաւոր համակրութիւն մ'ունի, թէ միշտ Ներսէսներն եղած են որ սրբացած են իրենց պաշտօններուն մէջ, թէ Ներսէս անունով կրօնական մը, միշտ առաքինի վարք եւ իմաստուն գլուխ մ'ունենալու ճակատագրուած է նախախնամութեան կողմանէ, թէ Ներսէսը կարծես Ներսէս կըսկսէ իր հօտն ու իր եկեղեցին, թէ վերջապէս ալ ինչ բսեմ, Ներսէս անուն ունենալ պէտք է կոչեսս շնորհալի կերպով եկեղեցւոյ Ս. Արարողութիւններն ու երգեցողութիւններն յօրինելու, հոգեպատար եւ հոգեպարար աստուածաբանութիւններ գրելու, գերագոյն եւ գողտրիկ … բանաստեղծելու, Հայոց փրկութեան համար խաչն ու թուրը միատեղ կրելու համար։

Արդեօք նախախնամութիւնն յօրինած է ընտրելով, Հայոց եկեղեցւոյն պետ եւ փառք ըլլալու կրօնականն՝ իր անխոնջ եւ անհասանելի կամօքն կը յայտնէ յերազի կամ ի տեսլեան մանուկին կնքահօրն որ Ներսէս դնէ անոր անունը, ինչպէս որ ժամանակաւ հրեշտակները կը յանձնարէին որ անոր անունը Յովհաննէս Կարապետ, անոր անունը Յիսուս Քրիստոս դրուի։

* * *

Ապրիլ ամիսը քանի մը լրագրաց ալ . . . հանգիստ պատճառեց։ Մարբողականն ընդհանրապէս այս ամսոյ մէջ կըզգացուի։

Հայ թերթերէն Լոյս, Արշալոյս եւ Հայաստանեաց պատուէր կըստանան … երկրորդը . . . ?, իսկ երրորդը մէկ ամսոյ համար։ Առաջինն հրաման կըստանայ մէկ, ամենէն կրկին խօսելու, այսինքն հրատարակուելու, իսկ երկրորդը, Արշալոյս, քառասուն օրէն։ Անունն թէ մ'է …, ապշեցուցանք ոմանք այդ քան թեւ առողջ մէջ կըկատարուին, բայց ով կըդուշակէր թէ, քառասնամեայ թերթ մը, քառասուն տարիներ անսայթաք ընթանալէ ետեւ, քառասուն տարի ետք քառասնօրեայ մը պիտի կրէր քառասուն հոգիի ուրախութիւն պատճառելու եւ այսպէս ապաշխարելու համար այն մեղքը . . .։

Սակայն Հայրենիք, որ մէկ ամիս դադարման դատապարտուած էր, հազիւ քանի մ'օր դադարած կը մնայ վասնզի այն մարդն, որուն դէմ քննադատական յօդուած մը գրելուն համար դադարման ենթարկեցաւ Հայրենիք այն ինչ կ'իմանայ թէ իրեն դէմ գրուած ըլլալուն համար դադրեցուցած է զայն կառավարութիւնը, կըգրէ, կ'աղաչէ որ վերստին արտօնութիւն տրուի հրատարակութիւնը շարունակելու, վասն Ներսէս Պատրիարք չըներէր որ մամլոյ ազատութիւնը ճնշուի ազգային խնդրոց մէջ։ Զինքը խստիւ կըքննադատեն, բայց նա անտարբեր է, Իրեն դէմ այնքան կծու ակնարկութիւններ, այնքան դառն թոյներ թափող թերթեր կան, բայց Նա երբեք յայտնի կամ գաղտնի, ուղղակի կամ անուղղակի կերպիւ չ'աշխատիր դադարել կամ խափանել տալու համար զանոնք, վասն զի Նորին Ամենապատուութիւնն ուղղամիտ եւ անխնչաչար է եւ իր անխնչաչարութիւնն համրածանօթ եղած է շատ պարագաներու մէջ, Նա երբեք վրէժխնդրութիւն չունի, բնաւ թերթի մը համար սպառնացած չէ իր մարդոց առջեւ թէ …, … եւ չգիտեմ ինչ պէտք ընէ զայն։ Սրբազան Պատրիարքն արդարութիւնն ու ճշմարտութիւնը կըսիրէ, նոյն իսկ եթէ ի վնաս իր անձին եւ պաշտօնին համար խօսուի կամ գրուի այդ արդարութիւնք կամ ճշմարտութիւնք։ Ներսէս՝ ազգն անձին չըզոհեր բնաւ, ընդհակառակն իր անձն ազգին համար կըզոհէ մինչեւ այսօր։

* * *

Կիլիկիոյ կաթուղիկոսը բացարձակապէս կըմերժէ Մայր Աթոռոյ կաթուղիկոսի ընտրութեան մասնակցիլ։ Կըմբռնուցանայ առ Պատրիարքարան, սա եւս Համագումար ժողովոյ կըյանձնարարէ խնդրոյն լուծում մը տալու, Համագումարը տակաւին ձեռնարկած չէ խնդրոյն քննութեան։

Կիլիկիոյ կաթուղիկոսը կը հաստատուած … նպատակն է բողոքականութեան ծաւալման դիմադրել, իսկ անունն է …, զոր … կոչեմ աւելի պատշաճ կըդատէ կրօնական ժողովը կարծեմ։

* * *

Երուսաղէմի պարտուց բարձման Ցանձնաժողովը մեծ քայլ մը կառնու, ազգային ընդհանուր հանգանակութեան դիմել յարմար կը դատուի, եւ այս գործողութեան համար կ'որոշուի արտօնութիւն խնդրել Բ. Դուռէն։

* * *

Ապրիլ ամիսն ոչ նուազ նշանաւոր եղաւ նաեւ քանի մը քաղաքային կամ քաղաքական դէպքերով։ Ապրիլի երկրորդ օրն սկսաւ ծխախոտի մենավաճառն ի գործ դրուիլ օսմանեան Պետութեան մէջ։ Ժողովուրդն խելքան նուազ դոհունակութիւն ցոյց տուաւ մենավաճառեալ ծխախոտին, սակայն վեհ. Սուլթանի հայրախնամ գութն ընդ փոյթ վրայ հասաւ, եւ փութաց հրամաններ ընել, որպէսզի Ընկերութիւնք ջանայ լաւագոյն տեսակ ծխախոտ հայթայթել հասարակութեան՝ որ լաւ ծխախոտ ծխելն իր փոքրիկ երջանկութեանց մին համարած է միշտ, եւ այս՝ ոչ առանց պատճառի։

* * *

Երբեմն Տաճկաստանի եւ ամբողջ Եւրոպիոյ համարումն ու համակրութիւնք վայելող, եւ ապա արքայասպանութեան յանցանօք դատապարտուելով Թաիֆ աքսորեալ Միտհաթ փաշա գերեզման իջաւ, զոհ երթալով քաղց-

կեղ կոչուող ախտին ։ Միտհաթ այն մարդերէն է՝ որոց ոճիրներն որքան ծանր ըլլան, մինչ անկարող կըլլան սակայն մոռցունել տալ՝ նոցա անցեալին մէջ մատուցած ծառայութիւնները, և դուցէ այս պատճառաւ է, որ մեր գթառատ Վեհապետը մանրամասն տեղեկութիւններ պահանջած է Միտհաթի բնակած վիճակին վրայ, յարատև թոշակ մը շնորհելու համար նմա կայսերական դանձէն ։

* * *

Մաս մը ընչատակեցինք, ուրիշ ցաւալի մաս մ'ևս ունինք արձանագրելու։ Մարդկային ազգի բարերարներէն համբաւանօք Զարիֆի յաւիտենականութիւն կ'երթայ, ի սուգ թողլով ոչ միայն իր ընտանիքն ու յոյն հասարակութիւնը, ոչ միայն զանազան հասարակութեանց ազգասիրական ու բարեպաշտական հաստատութիւնք և դպրոցք, այլ նաև գրեթէ Տաճկաստանի և Յունաստանի համօրէն ժողովուրդները ։ Բարերարութիւնն ու առատաձեռնութիւնք կարծես լոկ այս մարդուն մէջ անձնաւորելու համար ստեղծած էր զինքն Աստուած ։ Միլիոններն ոչինչ էին Զարիֆի աչաց, երբ խնդիրն աղքատը կերակրելու, կարօտն յագեցնելու, անանկը մխիթարելու, ուսումն ու գիտութիւնք ծաւալելու և վերջապէս մարդկային ցեղին համար անհատական կամ հաւաքական բարիք մ'ընելու վրայ ըլլար ։

«Ընչատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի» ։ Եւ Զարիֆի այն արդարն է որոյ ընչատակն ոչ միայն թուղթերու հապա նաև սերունդէ ի սերունդ կենդանի սրտերու վրայ տպաւորեալ պիտի [illegible] անմահ ։

* * *

Յունաց Պատրիարքն հրաժարելով կամ հրաժարիլ ստիպուելով, պատրիարքական տեղապահ կըկարգուի Տ. Ագաթանգելոս եպիսկոպոսն, որ մեծ փոյթ կըցուցնէ ժամ առաջ լրացունել Բ. Դրան և պատրիարքարանի միջև ծանուցեալ խնդիրը, որպէս զի յոյն Եկեղեցին կարող ըլլայ իր Պատրիարքի ընտրութեան ձեռնարկել ։

* * *

Օսմանեան օրինաց և խնամագիտութեան քաջահմուտ, և իր գրաւոր երկերով հանրածանօթ Հասան Ֆեհմի փաշա Արդարութեան գործոց նախարար կընտրուի ։ Վեհափառ Սուլթանն այդ փափուկ պաշտօնին կոչելով Նորին Վսեմութիւնը, ամենամեծ ապացոյց մ'ալ տուաւ այն բարձր կամաց՝ զոր Իր Գահակալութեան օրէն ի վեր կըցուցնէ մինչ առ ի բարելաւութիւն և ի զարգացումն իր հպատակաց և տէրութեան ։

Արդարութեան գործոց նորընտիր պաշտօնեան, քիչ օրուան մէջ արդեամբ ցուցուց իր յարմարութիւնն ու արժանաւորութիւնն այդ պաշտօնին մէջ ։ Արդէն դատարանաց նիւթական և բարոյական կազմակերպութեանց մէջ բարենորոգութիւններ ծրագրած և հրամայած է զանոնք անյապաղ ի գործ դնել ։

* * *

Նշանակելի դէպքերէն մին է նաև Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռուտոլֆ Իշխանին և Նորա ամուսին Ստեֆանի իշխանուհւոյն մեր մայրաքաղաքն այցելումը ։

Զանազանց չըլլար ըսել, թէ օգոստափառ Սուլթանին այս օգոստափառ հիւրերն անշուշտ հմայուեցան թէ մեր հիւրասէր Վեհապետին ընդունելութիւններէն և թէ Բիւզանդիոնի և Վոսփորի բնական սքանչելիքներէն ։

Ամերիկայի Պալթուն ծովակալն ևս բաղդն ունեցաւ օգոստափառ Կայսեր ներկայանալու և անոր հիւրընկալութեանն արժանանալու ։

Իսկ ասոնց աւելի բաղդաւորք պէտք է համարիլ ամերիկեան մարտանաւի երաժիշտներէն այն սրնգահար երիտասարդն, որ Ն. Վեհափառութեան մասնաւոր համակրանքը գրաւելով, պալատին երաժշտաց խումբին մէջ դասաւորեցաւ այժմէն տասն ոսկի ամսաթոշակ յատկացուելով ։

* * *

Ապրիլ ամիսը վերջապէս յղացաւ և ծնաւ նաև քաղաքական կամ միջազգային ծանր դէպքեր ։ Անգլիոյ պարտութիւնն այսօր իրողութիւն մը կըլլայ համարուիլ Սուտանի, Խարթումի և Սուաքիմի մէջ ։

Կորտոն զօրավարին նկատմամբ ազդի ազդի տարաձայնութիւններ կըյաջորդեն ։ Այսօր բռնուած, վաղը գլխատուած, միւս օր արձակուած, օր մ'ևս փըրկանաց պահանջմամբ գերեվարուած և այլն և այլն կըհաչակուի ։ Սակայն ստոյգն այն է թէ, խիստ դժուարին կացութիւն մ'ունի զօրավարը ։ Ինքզինքն իր կառավարութենէն երեսի վրայ ձգուած տեսնելով, իր մասնաւոր բարեկամաց կը գրէ, որպէս զի բաւական գումար մը գոյացունելով զօրօգնութիւն զրկուին իրեն որևէ եղանակաւ ։ Անգլիա[illegible] իրաց այս վիճակը տեսնելով կըդանդաղի կառավարութեան Եգիպտոսի քաղաքականութեան մէջ բռնած ընթացքին դէմ, և մինչև իսկ կ'առաջարկուի որ պախարակութեան քուէ տրուի ընդդէմ Կլատսթօնի խորհրդարանին ։

Սակայն կառավարութեան գըլխաւորն հակառակ այս ամենուն՝ ո՛չ պաշտօնէական և ո՛չ բարոյական անկում մը չկրեր, իր որոշումն յայտնի կամ գաղտնի ըրած ըլլալ կը թուի, Արաբիոյ մէջ զինական գործողութեանց ուղղուած դրամը տալու և այդ բաւիղէն [illegible] համար կըդիմէ Հապէշիստանի, և այնպէս կըկարծէ թէ Յովհաննէս թագաւորը, կամ քաջ իրեն՝ թագաւորաց թագաւորն Հապէշիստանի՝ պիտի աջակցի Անգլիոյ կառավարութեան՝ Սուտանի տագնապալի վիճակին վերջ մը տալու համար ։

* * *

Իրերն այս վիճակին մէջն են և ահա Անգլիա կ'առաջարկէ մեծ տէրութեանց դեսպանախորհուրդ մը գումարել ի Լոնտրա կամ ի Պոլիս, Եգիպտոսի դանձային վիճակին բարելաւութեան միջոցներուն վրայ խորհիլ և խորհրդակցելու համար ։

Իտալիա և Ռուսիա առանց վարանման կամ առանց որևէ դիտողութեան հաւանութիւն կուտան այս առաջարկին ։ Յետոյ Աւստրիոյ կըհետևի անոնց օրինակին, Գերմանիա լուռ կըկենայ և Ֆրանսան կըդիտէ, որ նախ կըհարցունէ թէ ի՞նչ կերպով պիտի խորհրդակցի դեսպանախորհուրդն Եգիպտոսի լոկ դանձային վիճակին վրայ, վասն զի, կը յարէ, այդ երկրին դանձային վիճակը սերտ կապակցութիւն մ'ունենալով վերջին քաղաքական անցից հետ, կարելի չէ որ առանց այդ խնդրոյ վրայ ևս վիճելու, պարզապէս և եզական կերպով Դաշնք քննուի և վարմունք մասնաւորի. Վերջնական որոշումն անյայտ է տակաւին ։

* * *

Պարսկաստանի կողմէ Սարախսի առ Ռուսաստան թողուիլը մտահոգութիւն կըպատճառէ Անգլիոյ, որ իր ասիական ստացուածոց ուղղակի մեկնակէտը կըհամարի զայն ։

* * *

Արևելեան—Ռումէլի իր նոր կառավարիչը կունենայ, Գավրիլ Քրիստովիչ, որ վերջին օրերս կըհաստատուի իր նոր պաշտօնին մէջ կայսերական հրովարտակաւ և Միւշիրի սարիճան բարձրանալով ։ Կառավարեալք գոհ ըլլալ կըթուին այս ընտրութենէն ։

Այսպէս ուրեմն, այս և ասոնց նման ուրիշ դէպքերով կը վերջանայ Ապրիլ ամիսն որ մենք չհրատարակուելու դատապարտուած էինք ։

ՄԷՀՏԻ

Ֆօլքօմն իրլանտական երեսփոխան Ճէյմս Օ'Քէլլի Խարթում ճամբորդած ատեն Տօնկոլայի մէջ հետաքրքրական տեղեկութիւններ քաղած է Մուհամմէտ Ահմէտ սուտ Մէհտիի անձին վրայ.

— Մուհամմէտ Ահմէտ բարձրահասակ, յաղթանդամ և չափաւորապէս գիրութեան ընդունակ մարդ մ'է ։ Իր ընդհանուր տեսքը շնորհալի է, գոյնը թուխ [illegible] րել, կը հասկնայ Քուրանն ու անոր մեկնութիւնները, կը խօսի արաբերէն և պէրպէրերէն ։

Էլ Օպէյտի և շրջակայից մէջ Մէհտիի կուսակիցներուն թիւը քառասուն հազարի չափ է ։ Ասոնց իւրաքանչիւրն ամիսը մէկ մեճիտիյէ կընդունի ։ Էլ Օպէյտի և Քորտոֆանի միւս պահակազօրներէն՝ Մէհտիի ըրած աւարին գումարը 10 միլիոն ֆրանք կը հաշուին ։

Պէտէվիններու գրեթէ ամբողջ ցեղեր կըճանչնան իր իշխանութիւնը և կրնան երեք հարիւր հազար զինեալ մարդ դնել անոր տրամադրութեան տակ ։ Զինուորական կազմակերպութիւնը գրեթէ ոչինչ է, իւրաքանչիւր ցեղ իր ինքնիշխանութիւնը կը պահէ պատերազմի մասին ։

Ճակատամարտի ատեն, իւրաքանչիւր ցեղ ինք կը հոգայ իր պաշարը, մարտական գործողութիւնք խիստ պարզ են ։

Ճակատամարտի վայրկեանին ռազմիկներն՝ իրենց դէմքը կը պահպանեն վահանի մ'ետև, որ շինուած է ձիադեղի մորթէ, և այսպէս կըյարձակին թշնամւոյն վրայ, մինչև որ կարենան ճակատ առ ճակատ կռուիլ ։

Հիքս փաշայի վրայ եղած Քաշկիլի յաղթութիւնն ու Էլ Օպէյտի առումը Մէհտիի մարդոց գրեթէ քառասուն հազար Ռեմինկթընի հրացան հայթայթեցին, հարկաւոր եղած փամփուշտներով միասին ։

Մուհամմէտ Ահմէտ պարզական կեանք մը կը վարէ, թէև ունեցած կիներն երեսունէն պակաս չեն ։ Երբեք չախորժիր զբօսարանքէ և յայտնի զզուանք կըցուցնէ ։ Էլ Օպէյտի մէջ ոչ ոք արտօնութիւն ունի, ո՛չ կակուղ անկողնի վրայ պառկելու, ո՛չ ծխելու, ո՛չ ըմպելիք խմելու և ո՛չ իսկ սուրճ առնելու ։

Վաճառական մը համարձակած ըլլալով փողոցին մէջ սուրճ խմելու, դաւազանի հարիւր յիսուն հարուած ընդունեց ։ Ոչ ոք կրնայ քարաշէն տունի մէջ բնակիլ, միմիայն յարդեայ տանիքի ու վրանի ներքև բնակելու արտօնութիւն կայ ։

Մուհամմէտ Ահմէտ որոշած է մերժել Ափրիկէի մէջ եւրոպական իշխանութիւնք ։

Խտիվին՝ Անգլիացւոց ազդեցութեան ներքև ըլլալուն իրաւութիւնն ամբողջովին ջնջած է նորա ազդեցութիւնն ի Սուտան, և նոյն իսկ Եգիպտոսի մէջ կըտկարացունէ իւր զօրութիւնք ։ Մէհտին գիտէ զայս, և այս պատճառաւ չուզեր կարգադրութեան մը մտնել փոխարքային և կամ եւրոպական կառավարութեան մը հետ ։ Ասոր համար է որ ճարպիկօրէն մերժեց Սուլթանի տիտղոսը զոր Կորտոն զօրավարը կուտար իրեն ։

Մուհամմէտ Ահմէտ սակայն, անապատի ցեղերուն ուղածին համապատասխանող անձ մ'է ։ Կը մասնակցի ամեն պատերազմի և վասն զի առջևէն խոյս չըտար ։

Կըսուի թէ, Քաշկիլի մարտին մէջ ճակատին վրայ ծանր վէրք մ'առաւ, որուն համար շաբաթներով չերևցաւ հասարակութեան առջև ։ Այս պարագան է ահա, որ կը պարզէ թէ ինչպէս անգործ կեցաւ Հիքս փաշայի պարտութենէն ետև ։

ՍՈՒՏԱՆՑԻՈՑ ԶԷՆՔԵՐԸ

Ժօզէֆ Մանժ՝ Աւէնէն Բօլօ-[illegible] հետաքրքրական տեղեկութիւններ կուտայ Սուտանցիներուն գործածած զինուց վրայ.

— Ապստամբ ցեղերու գործածած գլխաւոր զէնքը, կըսէ, սրածայր նետ մը չէ, ինչպէս կ'ենթադրեն ամենք, այլ նիզակ մը ։ Սրածայր նետ գործածող միակ ցեղը՝ Նաքրուրիներու (մահմետական) ցեղն է, որք թուով նուազ են և կը բնակին Տարֆուրի Հապէշեան սահմանագլուխը ։ Ընտիր նիզակները Պէճայի և Խազայի ցեղերուն գործածածներն են, որք կռուեցան Օսման Տիկնայի հրամանաց տակ Սուաքիմի մօտ վերջին ճակատամարտին մէջ ։ Այս նիզակները քիչ անգամ կը նետուին խիստ ծանր ըլլալնուն համար ։

Պակկարաներու ցեղին նիզակներն խստաւ տարբեր են Օսման Տիկնայի մարդոց նիզակներէն ։ Այս ցեղերը Քորտոֆանի մէջ Մէհտիի գլխաւոր կուսակիցներն են ։ Ասոնց նիզակաց երկայնութիւնն հինգ մեթրէն աւելի է, և երկաթն՝ որ խիստ սրածայր է, 80 հարիւրամեթր երկայնութիւն և 12 հարիւրամեթր լայնութիւն ունի ։

Սուտանցիք նիզակէն ետև, ամենէ շատ ուղղաձիգ երկսայրի թուրը կը գործածեն ։ Ասոնց թամբերը փայտեայ են, վրան կաշի կամ փղի ականջ անցուած ։ Կը գործածեն նաև [illegible] կաղնիի կարծր փայտէ շինուած ։ Աղեղն ու նետն անգործածելի են ։ Սուտանցւոց գործածած վահանները շինուած են փղի, մեծղջերուի, գոմէշի և այլն մորթերով ։ Առհասարակ կլոր են և 50 հարիւրամեթր տրամագիծ ունին ։ Սակայն Շիւքրիէներն ու Կապապի Նեղոսի ուրիշ ցեղեր երկայն վահաններ ունին, որք մարմինն կը ծածկեն մինչև յոտս ։ Զրահներ ալ կը գործածուին ցեղապետներու ոմանց կողմանէ, ասոնց ձիերն ալ կըզրահաւորին նմանապէս, բայց այս զրահները թանկագին ըլլալով, գրեթէ բովանդակ Սուտանի մէջ վեց հարիւր հոգիէն աւելի գործածող չկայ ։ Հրացաններն առհասարակ չեն գործածուիր ։

ԿՈՐՏՈՆ ԶՕՐԱՎԱՐ

Դահիրէէն լուր տրուածին համեմատ, ամսոյս 15ին այդ քաղաքին մէջ զրոյց կայ եղեր թէ Խարթում անձնատուր եղեր և Կորտոն զօրավարն սպաննուեր է ։ Սակայն ստուգուած չէ այս տարաձայնութիւնք ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Մարտ 12էն ի վեր, կըսէ Մօնիթէօր, բաւական զօրաւոր գետնաշարժներ եղան Կիզիքի թերակղզւոյն մէջ (Քաբու Տաղը) ։ Միխանիծա, Բէրամծ, Քամթէլի գիւղակներն և Արթաքիի բոլոր գիւղերը վնասուեցան ։ Շատ պատուարներ կործանեցան ։ Միխանիծայի մէջ դպրոցի եօթ աշակերտներ վիրաւորեցան, որոց երեքին վէրքերը վտանգաւոր են ։ Անցեալ երկուշաբթի ցնցումները մեծ բռնութեամբ կրկնուեցան և մեծամեծ վնասներ պատճառեցին ։ Բէրամծի մէջ բոլոր տուներն որք 700 էին կործանեցան ։ Քամթէլի գիւղին մէջ տաք ջուր բղխեցաւ հողէն ։

Բոլոր գիւղերու բնակիչք տուներնին ձգեցին և դաշտօրէից մէջ կըբանակին ։ Ցնցումները կը շարունակեն և մեծ երկիւղ կը պատճառեն բնակչաց ։

Լոնտրա, 19 Մայիս. Հասարակաց խորհրդարանին մէջ Կլատսթօն Սէր Պարթլըթի մէկ հարցման պատասխանելով ըսաւ, թէ կառավարութիւնն առ Խորհրդարանն հաղորդած հիման վրայ կըվերապահէ Դեսպանախորհուրդը ։ Կլատսթօն կըյաւելու թէ, նախնական բացատրութիւններ պահանջեց Անգլիոյ Եգիպտոսի մէջ ունեցած կացութեան վրայ, և թէ երկու կողմանց դիտաւորութիւններուն փոխադարձ հաղորդակցութենէ ետև Ֆրանսա և Անգլիա խորհուրդ պիտի հարցունեն միւս տէրութեանց ։

Լոնտրա 20 Մայիս. Այս առաւօտեան Տէյլի Նիւզ Եգիպտոսի դանձուց համար գումարելիք Դեսպանախորհրդոյ վրայ խօսելով կը ծանուցանէ թէ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև բանակցութիւնք կը շարունակեն տակաւին և կըյաւելու թէ «Այս բանակցութիւնք լրանալէն անմիջապէս ետև Պ. Կլատսթօն խորհուրդ պիտի հարցունէ տէրութեանց» ։

Պէթէրսպուրկ 20 Մայիս. Տօնտուքօֆ Քօրսաքօֆ իշխան, որ Մէրվի դաւառին նորընտիր կառավարիչն է, հոն հասեր է Մայիս 14ին ։ Կըկարծուի թէ կարևոր հրահանգներ ստացած է երկրին մէջի ճանբաներուն բարենորոգութեան և դրացի ցեղերու հետ լաւ յարաբերութիւններ հաստատելու համար ։

Զարևիչն երեկ ամբողջ դիւանագիտական ակումբն իր ներկայութեան ընդունեց, որ շնորհաւորութիւններ մատոյց իրեն ։ Անմիջապէս յետոյ զինուորական ցոյց մ'եղաւ. զօրախումբերը

ձեռնայրին պալատան առջևէն անցան ։ Ճոխ հացկերոյթ մը տրուեցաւ երեկոյին բարձրաստիճան անձանց բազմաթիւ հրաւիրեալներու ։

—

Պերլին 20 Մայիս . Սօսիալիստներու վրայ եղած օրինաց՝ օրինական ծրագրոյն երկարաձգումն, որ վերջերս Ռէյխշթակի մէջ քուէարկեցաւ, մանուս երրորդ ընթերցման պիտի ենթարկի ։ Կասկած չկայ որ այն ատեն այս օրէնքը վերջնապէս պիտի ընդունուի և գործադրելի պիտի ըլլայ, կառավարութեան խնդրանաց համեմատ, մինչև 1886, Սեպտեմբեր 24 ։

Բէթէրսպուրկէն հասնող լուրեր կը հաստատեն թէ, Սիպերիոյ երկաթուղւոյ շինութեան համար նախապատրաստութիւնք արդէն սկսած են ։ Այս երկաթուղւոյ շինութեան համար նոր փոխառութեան 30 միլիոն ռուբլի գումարը պիտի գործածուի ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

Էջմիածնի մէջ Մայիս 7ին կաթողիկոսական ընտրութեան բանալով, նախ չորս ընտրելի ընտրուեր են, որք են Պոլսոյ երեսփոխանութեան երեք ընտրելիներն և Երուսաղէմի Պատրիարք Եսայի Սրբազանը ։

Մայիս 9ին այդ չորս ընտրելեաց մէջէն՝ իբր վերջնական ընտրելիք՝ երկու ընտրելի են կընտրուեր, որք են դարձեալ երեսփոխանական ժողովոյ ընտրելոց առաջինն և երրորդը ։

Մշակ լրագրոյ հրատարակութեանց և իր Կովկասեան Թղթակցին ուղղած հեռագրոյ նայելով, Ամեն. Ներսէս Պատրիարքն, որ առաջին ընտրելի եղած է առանց վերջին ընտրութեան մէջ, արդէն ստացեր է ՆԵՐՍԷՍ Զ. կաթողիկոս տիտղոսը, և արդէն քանի մը եպիսկոպոսներու և վարդապետներու ստորագրութեամբ Էջմիածնէն և [illegible] քաղաքէն շնորհաւորական հեռագրեր ուղղուած են առ Ն. Ամենապատուութիւն, որոց աչքառուն պատճէնները ։

—

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔ

« Առ
« ՆԵՐՍԷՍ Զ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ամենայն Հայոց, Կ. Պոլիս ։

« Էջմիածին, 9/21 Մայիս 1884

« Երկրպագանելով առաջի Սրբութեան Ձեր, բարեբաստ համարիմք զմեզ, շնորհաւորելով զմբառնալն Ձեր այսօր Ազգային ընտրութեամբ ի Գերագոյն Գահ Հայրապետութեան Ամենայն Հայոց ։

« Հաճեցիք ուրեմն, Սրբազան Տէր, վերընդունել զհնարս և զարագին բաղձանս մեր վասն վերակենդանութեան և փառաւորութեան Եկեղեցւոյն, Վարժարանաց, Ազգին և Կղերին Հայաստանեայց ։ »

Եպիսկոպոսունք
ՄԿՐՏԻՉ, ԳՐԻԳՈՐ, ՍԵՐՈՎԲԷ, ՍՏԵՓԱՆ

Վարդապետք
ԽՈՐԷՆ, ԲԱՐՆԱԲԱՍ, ՅՈՎՍԷՓ

—

« Պաթում, 9/21 Մայիս, 1884

« Անսահման ուրախութեամբ արժանի եղանք շնորհաւորել զՁեզ՝
« Կեցցէ՛ ՆԵՐՍԷՍ ՎԵՑԵՐՈՐԴ, ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ամենայն Հայոց ։

ՀԱՅԵՐ Ի ՊԱԹՈՒՄԷ

ՀԵՌԱԳԻՐ ԻԶՄԻՐԷՆ

ԱՌ ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

—

Այս առաւօտ ևս քաղաքիս Հայ երիտասարդութեան կողմանէ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղուած է առ Նորին Ամենապատուութիւն որոյ պատճէնը մեզ հաղորդուած ըլլալով կըհրատարակենք ի ստորև ։

Սոյն հեռագրին մէկ ուրիշ պատճէնն ալ զրկուած է Մշակ լրագրոյ ։

Առ Ամեն. ՆԵՐՍԷՍ Ս. Պատրիարք Հայոց ի Կ. Պոլիս

Աննկարագրելի ուրախութեամբ իմացանք Ձեր Սրբազնութեան բարեպաշտ ընտրութիւնը յԱթոռ Հայրապետական Էջմիածնի ։

Կը շնորհաւորենք Ձեր Սրբազնութիւնը և կ'աղերսենք զնա անընդհատ եա առնուլ զեր հրամարական։

Հակառակ պարագային մէջ Ձեր Սրբազնութիւնը անդարմանելի արտմութեան պիտի դատապարտէ բոլոր ազգը որ այնքան սիրելի է իրեն ։

Կեցցէ՛ ՆԵՐՍԷՍ Զ. կաթողիկոս Ամենայն Հայոց։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Իզմիր, 12/24 Մայիս, 1884

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Մեր վիլայէթին արտաքին յարաբերութեանց տեսչի փոխանորդ Արմենակ էֆ. Կոստանեան Օսմանիյէի չորրորդ կարգի պատուանշանն ստացած է ։

Ապաքէն Արմենակ էֆ. արժանի էր Վեհ. Կայսեր այս շնորհին։ Երկար տարիներէ ի վեր անխոնջութեամբ ծառայած և ամէն պարագայի մէջ ապացուցած է իր յաջողակութիւնն և արժանաւորութիւնն և միանգամայն իր ազնիւ բնաւորութիւնն որու համար իսկ գրաւած է հասարակաց համակրութիւնը ։

Կը շնորհաւորենք Արմենակ էֆէնտին և կը մաղթենք որ աւելի բարձր նշաններով պատուուի ։

Օսմ. երրորդ կարգի պատուանշանն ստացած է նոյնպէս գաւառիս Վարչական ժողովոյ առաջին քարտուղար Քանթար օղլու Զատէ Մուսթաֆա էֆէնտի ։

—

Քաղաքիս Թաղապետութեանց երկու շրջանակներ շաբթու մէջ միահամուռ նիստ մը գումարելով, խորհրդակցութիւն ըրին միսի գնոյն վրայ, և որոշելով որ այսուհետև օխան 9 ղրշ. ծախուի, պատուէր ըրին բոլոր մսագործներուն որոշեալ գնով ծախել։ Ուստի կը ծանուցուի հասարակութեան որ խորդութիւնն իմանալով զգուշանայ աւելի գին վճարելէ ։

—

Տէնիզլիի միւթասարըֆին հասնող հեռագրի մը նայելով, կըսէ տեղւոյս պաշտօնական թերթը, համանուն սանճաքին մէջ գտնուող մարախները բոլորովին ջնջուեր են ։ Այսու հանդերձ վեհ. կառավարիչը հրաման զրկեց կրկին յիշեալ Միւթասարըֆին որ, մարախներուն բոլորովին ջնջուած ըլլալ կամ չըլլալն ստուգելու համար ամեն կողմ քննիչներ զրկէ ։

—

Հինգշաբթի առաւօտ Մարսիլիայէն քաղաքս հասնող գաղղիական Մեսաժըրի ընկերութեան շոգենաւէն ելող, Ֆանդալի ծովային անուն խալայի ճամբորդի մը սնտուկներուն մէջ 160 [illegible] և երեք ծրար պատրոյգ բռնուելով, ոստիկանութեան կողմէ անմիջապէս գրաւուեցաւ և ծովային ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկեցաւ ։ Նմանապէս ձերբակալուեցան յիշեալ երկրը ցամաք հանող երկու նաւավարներ ։

Ուժանակի և այլ նմանօրինակ բռնկիչ նիւթերու քաղաքս մուծուելն արգիլուած ըլլալով, այս մասին մեր շրջակ ոստիկանութեան աչալուրջ հսկողութիւնն իրօք շնորհակալութեան և գովեստի արժանի է ։

—

Տեղական թերթ մը կըպատմէ թէ, կիրակի երեկոյ, Բօքըւճա գիւղակին բարձանց և ուլին միջև, Բէժիի վարչութեան հինգ պահապաններն երեք անձանց կը բռնեն որ ծխախոտ կը փախցունէին ։ Ասոնց երկուքը կըյաջողին փախչիլ, Թէփէճիք հասնիլ և հոն բնակիչները զրգռել պահապանաց դէմ, որք ձերբակալած էին իրենց ընկերը։ Ուստի բնակիչք պահապաններուն հետ կռուի բռնուելով, առնցմէ երկուքին գլուխները կըվիրաւորեն քարի հարուածներով։ Երրորդ ձերբակալեալն ալ կը յաջողի ազատիլ այս կռւոյ մէջ որ մէկ քառորդ ժամու չափ կըտևէ ։ [illegible] մէջ ձի մը կըգտնուի 96 օխա ծխախոտ բարձած ։

Շաբթու մէջ Բէժիի պահակներէն մէկին դիակը կըգտնուի, որ սպաննուած է եղեր անցեալ շաբթու սկիզբները Միլի Հիսարի կողմերը և հորի մը մէջ նետուած ։

—

Պոլսոյ թերթերէն կ'իմանանք թէ, Նէօլօգօս և Աճէ յայն լրագիրք միամսեայ դադարման դատապարտուեր են, կառավարութեան արգիլման հակառակ, յունական խնդրոյ վրայ յօդուածներ հրատարակած ըլլալուն համար ։

—

Ամսոյս 6ին Զէյթէի մէջ ընդդեմնեայ ահաւոր որոտումներէ ետև երկրաշարժի բուռն ցնցումներ տեղի ունեցեր են, սակայն բարեբաղդաբար ոչինչ վնաս չէ պատահեր ։

—

Անցեալ օր Նազիլլիի մէջ հեղեղանման անձրև տեղացեր և կայծակ իյներ է ։ Վնաս չկայ ։

ՓԱՐԻԶԷՆ ՆԱՄԱԿ

—

Բժշկական հմտութեամբ նշանաւոր յօդուածը, որ մեր ուշիմ բարեկամ տոքթոր Վահրամ Թորգոմեան ուղղած է, երիտասարդ մայրերու ուշադրութեանն արժանի է ։

Տոքթոր Վահրամ Թորգոմեան, քանի տարիներէ ի վեր Բարիզի բժշկական համալսարանի աշակերտելով, փայլուն աշխատութեամբ յայտնուած է իր ուսմնականական շրջանն և վերջերս ստացած է բժշկական տոքթորութեան տիտղոսը։ Կը շնորհաւորենք մեր բարեկամ երիտասարդ բժիշկն իր յաջողութեան մէջ, և զինք մօտէն ճանչնալնուս համար մեծ յոյս ունինք որ մօտաւոր ապագայի մը մէջ նախանձելի դիրք մը պիտի բռնէ Հայազգի բժշկաց դասուն մէջ ։

Փարիզ, 3 Ապրիլ 1884

Մեծ. Խմբագիր,

Կը համարձակիմ գրել ձեզ, մի անկեղծ խնդրելու Ձեր Արշալոյս-Արարատեան մէջ, հոն շարունակելու համար իմ դասերն առողջապահութեան՝ զոր ժամանակաւ սկսած էի գրել Մասիսի մէջ, Ժողովրդային դասեր անուամբ և զոր չկրցայ առաջ շարունակել ուսանողական զբաղումներէ արգիլուած ։

Իմ ժողովրդային դասուցս շարունակութիւնը, այս Դրդ. դասը Դիեցման յաղորդելով Ձեզ այսօր, յուսամ որ չպիտի զլանաք ինձ և դուք այն ազնիւ աջակցութիւնը՝ զոր պատիւ ունեցայ վայելել երբեմն Մասիսէն իմ այլ և այլ գրութեանցս և [illegible] բնագիտութեանց վրայ գրած բժշկական դասուցս համար, և որուն համար երախտապարտ միշտ պիտի լինիմ իրեան ։ Այս առթիւ յարգոյ Մասիսը թո՛ղ ընդունի ուրեմն իմ խոնարհ շնորհակալիքը, և դուք, Խմբագիր տէր, թոյլ տուէք ինձ և համարձակութիւն սկսիլ իմ դասերը՝ զորս պիտի նկարեմ օգտակար և հետաքրքիր ընել [illegible], ո՛րչափ կարողութիւնս և տկար գրիչս ներեն ինձ ։

Ցայտնելով կանխաւ և Ձեզ իմ անկեղծ շնորհակալիքը

Մնամ Ձերդ

Վահրամ Ց. Թորգոմեան

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐ

Գ

ԴԻԵՑՈՒՄՆ

Սանանց և կաթին բնագիտական ծանօթութիւնները մեր նախորդ դասին մէջ(1) տեսնելնուս ետև, որոշեցինք դնել այս անգամ բուն Դիեցումը՝ որ ինչպէս գիտենք յառաջագոյն, է երեք կերպ. Բնական, Արուեստական և Խառն ։

Մեր սոյն այս դասին մէջ նկատի պիտի ընենք մեզ գլխաւորապէս Բնական Դիեցումը՝ որ է լաւագոյն և մեր մէջ տիրապետող տեսակը . միւս երկու կերպ դիեցմանց վրայ, հակառակ մեր որոշման և խոստման, չպիտի խօսինք այս անգամ, մտածելով որ նոյն ծանօթութիւնն այնչափ անհրաժեշտ հարկաւորութիւն մը չունի մեզ հայոցս համար, թողլով ուրեմն զանոնք առայժմ, զխօսինք Բնական դիեցումը ։

ԲՆԱԿԱՆ ԴԻԵՑՈՒՄՆ

Բնական դիեցումն է, զիեցկին մինչ ի մեցումն, այսինքն կաթէ կտրուիլը, ուղղակի մօրը կամ դայեկի մը ծծէն ըրած կաթնասնութիւնը, ըստ այսմ, Բնական դիեցումն է երկու կերպ. Մայրենի և Դայեկան ։

1° Մայրենի Դիեցումն
Allaitement maternel

Դիեցման մէջ նորածնի մը համար չկայ բան մը որ կարող լինի փոխարինել կամ հաւասարել մայրական ստինքներուն և յոդնութեանց . և այն բիւրավերպ խնամքը զորս պահանջէ միշտ տածումը մանկական տիոց, չէ կարելի զլխովին և լաւապէս անօրինել, բայց հարազատ մօր միջոցաւ եթէ, մօր որ իր մանուկն անձամբ ինքը դիեցուցանէ ։

Մայրենի դիեցման մեծապէս յարդ ընծայելու և բարձր ի դլուխ քարոզելու է զոյն յարաժամ. նախ՝ բարոյական պահանջմանց աղագաւ, զի մանկան համար յաջողական, լաւագոյն և ապահով տեսակն է այն տածման, և ապա առողջապահական նպատակաւ, զի կանայք [illegible] ցանեն, իրենց ծննդաբերական տկարութիւններէն աւելի փութով կըբուժին ընդհանրապէս քան զայնս՝ որք հեռի ինքզինքնին կացուցանեն մայրական նուիրական առաջին պարտաւորութիւններէն ։

Ամեն կին որ առողջ է և բաւական կաթն ունի, պարտաւոր է անձամբ անձին դիեցունել իւր մանուկն և քամել յօժար իւր ծիծն իւր նորածնին բերանը ։

Սոյն այս գերագանց պարտաւորութիւնն ոչ միայն բարոյական և առողջապահական օրէնքները կպահանջեն, այլև բնականն ալ ըսելայն խրատատու լինել թուի յայդմ. առ այս հերիք է պահ մի ակնարկ մը ձգել բնութեան վրայ ուր զրեթէ բոլոր կենդանիք գեղեցիկ օրինակ մը մեզ կընծայեն Մայրենի դիեցման ։ Կըտեսնենք այն անթիւ կաթնասուն կենդանիք, որք մինչև ցվերջ իրենց բնութիւնը չեն զրկեր իրենց փոքրանց չուրթերէն և այն անհամար թռչուններն՝ որք մինչև չտեսնեան իրենց ձագուց առաջին թռիչը, չեն դադարիր բնաւ իրենց կտցին ծայրէն հոգեցուցանել ձագուց բերանին զոր ինչ հարկաւոր է նոցա սննդեան, կենդանեաց դասուն մէջ մարդը, կենդանեաց գերագոյնը, այդ բանական կենդանին, մարդն եթէ, մանաւանդ քաղաքակրթեալ և լուսաւորեալ մարդը կընուաստանայ և ցածանալով երբեմն քան զկեանագոյնն ի կենդանիս, վատաբար հակառակ կըգործէ բնականին վսեմ և բարձր օրինաց և պարտուց և աչա իւր զաւակը, այն տխեղծ արարածը, որուն կենաց պատճառ եղաւ, այն անկարող և տկար էակը զրկէ անխղճաբար իւր ծնողական գրկէն, նետելով զայն դրկէ ի գիրկ օտար, գիրկ՝ զոր առա՛ւել շատ արդար է թարգմանել երբեմն «գերեզման նորածնոց» ։

Չափաւոր կամ ասիւռ առողջութիւն մը իսկ արդելք լինելու չէ երբեք մայրենի դիեցման, զի շատ անգամ տեսնուած են բազում կանայք, որք, ինչպէս կըսէ Թառնիէ, նախապէս ենթակայ լինելով արգանդային կամ այլակերպ ջղացաւութեանց, իրենց զաւակն անձամբ դիեցուցանելու սկսելէ ետև դադարած են իրենց ցաւակրութիւններէն և մինչև իսկ նիհար, վտիտ և անարիւն մայրեր, անախորժակ և դժուարամարսութիւն ունեցող վատառողջ և մելամաղձոտ կիներ իրենց տկար վիճակը մեծապէս փոփոխած են և բարելաւած մայրենի դիեցման շնորհիւ։

Աւելորդ իմն է ըսել որ փոխանցական և ժառանգական ախտից աղագաւ միայն խոհեմութիւն է և լաւ, զրկել մանկիկը մայրենի դիեցումէն, ապա թէ ոչ դիեցկին կեանքն այնու կըվտանգի և երբեմն և մայրն ալ փոխանակ լաւանալու կրնայ և եւս վատթարանալ։

Սոյն այս հարկեցուցիչ պատճառներէն ի զատ ուրիշ այլ պատճառներ բնաւ արդելք լինելու չեն մայրենի դիեցման և ամեն ծննդաբեր կնոջ գլխաւոր անհրաժեշտ պարտքը լինելու է հոգալ միշտ ինքնին իւր մանկան դիեցումն անձնաւորաց խոնարհութեամբ և յօժարակամ քաջութեամբ ։

Մայրենի դիեցման սոյն խրատական նախաբանութիւնն ընելնուս ետև անցնինք քննելու քանի մը կարևոր կէտեր յատուկ սոյն դիեցման, դիտելով միանգամայն և առ այն հարկաւոր եղած պարտաւորութիւնքն և օրէնքը ։

Երբեմն և յաճախ կըհարցնուի բժիշկին, թէ կարելի՞ է գիտնալ կանխաւ յղի կնոջ մը ապագայ լաւ կամ գէշ ծծմայրութիւնը ։ Դժուարին միշտ պատասխանել որոշապէս սոյն հարցմանց, կարելի է սակայն մինչև մէկ աստիճան այդ մասին հաւանական գուշակութիւն մը ընել հետևեալ տեղեկութեամբք ։

Գիտնալու համար թէ յղի կին մը լաւ կաթնատու պիտի լինի, պէտք է դիտել նախ որ նորա ստինքն ըստ բաւականին լինին զարգացեալ վիճակի մէջ, պտուկները լինին ցցուած կամ հակամէտ ի ցցուել երբ ենթակայ լինին զրգռութեանց ։ Պտուկները լինելու չեն ոչ շատ խոշոր և ոչ ալ շատ փոքր ։ Բնականէն պտուկներին մէջ ընկղմանած կամ պարտաւոր [illegible] նշանակ չլինել կըկարծուի։ [illegible] Թառնիէ իւր Արդարաբանութեանց մէջ խորհուրդ կուտայ ի նկատի առնուլ նաև բնական դաշտանի սովորական վիճակը՝ որ կրնայ մեծամեծ տեղեկութիւններ ընծայել ապագայ կաթնաւորութեան մասին. ուստի, կանայք որք ի բնէ սակաւարիւն և անկանոն դաշտանի ակէր են, ըստ Թըռուսօի, սակաւակաթն և կըլինին նոքա ընդհանրապէս և ի հակառակն նախապէս բազմաբերուն դաշտաններէն ալ կը վախցուի որ դիեցման ժամանակ կանխահաս լինելով մի՛ գուցէ նուազեցուցիչ կամ ցամաքեցուցիչ լինին կաթին աղբեր ։

Շարունակելի

(1) Տես «Մասիս» (թիւ 3266, 3267, 3268,) 1882 ամին ։

ԱՌ ՊՐՈԹԷ

Ինչո՞ւ յուսահատեցար, չգիտե՞ս որ մահու խիստ տարրն է յուսահատութիւնն . . . ես չէ՞ր ըսեր որ այս աշխարհի վրայ ամեն ինչ անցաւոր է, ամեն բան կուգայ, կանցնի իբրև հով, իբրև ամպ, սակայն այս անցաւոր փորձանաց առջև մահկանացուին պարտքն է քաջօրէն տոկալ, ապագային վտանգները նախատեսելով ըստ այնմ պատրաստուիլ և ապա նաև աներկիւղ փոթորկին վրայ խնդալ։

Փոթորիկ, ըսի, Պրոթէ, բառ մը՝ որ ծիծաղդ շարժելու իրաւունք կուտայ քեզ . . . հով մ՚էր, այն՝ զոր Եւրոս խրկեց թերևս մեր դեղեցիկ պարտէզն աւերելու մտօք . . . իսկ ընդհակառակն մեր ծառերու և ծաղկատունկերու վրայ ի վաղուց թանձրացած փոշիներն առաւ տարաւ . . . և այժմ մեր պարտէզն իր տեսակին մէջ եզական, հանդիսացաւ . . . ։ Ստոյգ է որ պահ մը այդ հովին փոթորիկ գուշակեցինք, հետևաբար անոր ընթացքը քննելու և փոթորկին դիմադրելու պատրաստութեամբ զբաղելով իրարմէ՝ բաժնուած մնացինք, այն ատեն կըսէիր թէ քեզ համար բնաւ վախ չունէիր, ըստորում դուն Ոլիմպոս բարձրանալու կարող աստուած մ՚ես . . . այլ միայն ինձ համար կ՚երկնչէիր որ չըլլայ թէ իմ կնոջին տկարութեամբ ընչող հովին առջև ծռուիմ ու թերևս կոտրիմ . . . ո՛չ, Պրոթէ, ես՝ որքան կին և հետևապար տկար՝ այնքան աւելի հաստատ և աննկուն եմ իմ յանձառութեան մէջ . . . հովը որքան ալ խիստ լինէր դարձեալ վախ մը չունէի, վասնզի այս առաջին անգամ չէր որ յոռի բնութեան սոյն տեսակ ծիծաղելի սպառնալեաց կ՚ենթարկուէի . . . սակայն պարտիս գիտնալ, որ ամեն անգամին ոչ միայն կոտրուելու՝ այլ ծռուելու վտանգին առջև իսկ երկիւղ չզգացի . . . ես չեմ նմանիր այն տկար ու վատ եղէգներին որ չկոտրուելու համար՝ կըծռուին, ես կը նմանիմ այն կաղնիին որ կըկոտրի այլ չծռուիր . . . ։ Եւ այն տունկն այն ծառն որ այսպէս տոկալու բընութիւն ունի փոխանակ հովէն կամ փոթորիկէն վնասուելու՝ մեծապէս կ՚օգտուի անոնցմէ . . . վասն զի իր վրայ թանձրացած փոշիներն սրբուելով, դոս ճիւղերն ու չոր տերևներն թափելով իր տերևներն նոր փայլ՝ իր ճիւղերն ոյժ կ՚առնեն ու նոր բողբոջներ կ՚արձակեն . և ասոնք այնպիսի յատկութիւններ են որ գին չունին . . . նման այն մահկանացուին որ քծնելու, շոյելու, խոնարհելու, իրիկուընէն հողմթափներն և երբեմն կոխած հողն համբուրելու ցածութիւնը կ՚արհամարհէ . . . փոխանակ իր կենակը դարձնելու կուրծքը կը բանայ փորձութեան դէմ, այս կուրծքն արդարութեան և ճշմարտութեան զրահներով սպառազինուած է, և ահա իր հինիկոր ու վատոպի թշնամւոյն սին սլաքներն այս կուրծքին ընդհարելով ետ կըմղուին և զանոնք արձակողն յերկիր կըտապալեն . . . ։

Ինչե՞ր կ՚ըսեմ, Պրոթէ, ես՝ որ այլաբանական ձևերն այնքան կ՚ատէի, այժմ ի՞նչ բանէ ստիպեալ փոխանակ ուղիղ ճամբաս շարունակելու՝ ետ կողմս վրայ նկարուած պատկերները կը դիտեմ և բան մը չհասկնալով բան մ՚ալ հասկցնելու կըջգբաղիմ . . . վա՛յ ինձ, միթէ ե՞ս ալ նմանեցայ այն . . .ին՝ որ իր բնիկ երկրէն 24 ժամ հեռաւորութեամբ հանրածանօթ մեծ քաղաք մը երթալուն դրէշ ձեռք կ՚առնէ, և աշխարհի վրայ ա. . . . . . մարդերու խօսքերն, խորհրդածութիւններն, ցնորներն ու երևակայութիւններն իրեն օգնութեան կը կանչէ, իր տեսած իրերուն վրայ իբրև թէ զմայլած, այլ խիստպէս ապշած, հուսկ ուրեմն խեցած(*) մեծ մարդոց խօսքերն զօրս իւրացնել կ՚երազէ և չզգար թշուառն որ անոնք արդէն հրատարակուած են ի վաղուց և ամեն մարդիկմէ շատ աւելի աղէկ կարդալու և հասկնալու կարողութիւն ունի՝ այն խօսքերը, կ՚ըսեմ, սխալ թարգմանելով կ՚սկսի փրփրալ, փքանալ, գոչել, վայել և որով ընթերցողն յոռանջել տալ . . . վերջապէս կընմանի՞մ արդեօք այն . . .ին՝ որ իր . . .թեան ճակատն իբրև հեղինակ իր անունը կըդրոշմէ և որ անոր մէջ իր կողմէ խմաստ արտադրող բառ մ՚իսկ գրելու անկարող՝ ինչպէս ըսի, մեծ մարդոց խօսքերն, բառարաններն, պատմութիւններն և այլն իրար խառնելով, չփոթելով և հուսկ ուրեմն մտած ճամբուն ելքն կորսնցնելով կըխարխափի, և ինքն ու իր . . . պատառատ ու թուղթերն իրարու խառնուած բառարանի մը տխալուն կ՚ստանայ . . . ։

Ո՛չ, չեմ կարծեր նմանիլ այն . . .ին՝ որ իբրև Նեղոսին ծայրը գըտած ՚ հրապարակ կըներսուի, և քաղաք մը նկարելու փորձ փորձած միջոցին զայն ճանչող անթիւ մահկանացուաց ծիծաղը կըշարժէ . . . ։

Բայց թէև գարնան սկիզբէն ի վեր փչող հովէն դլուխս դարձած է քիչ մը, այլ խօսքիս տէրն եմ . . . ապաքէն դժուար է զիս հասկնալն, սակայն անկարելի չէ լեզու վերլուծելն . . . ով որ կ՚իմաստասիրէ բացատրութեան չկարօտիր զիս իմանալու համար . . . ։

Արդ, շարունակենք մեր ճամբան, Պրոթէ, ըսի թէ հով մ՚էր և անցաւ զմեզ բաժնողն, և ահա վերստին դէմ առ դէմ կելլենք գաղափարաց չփուտով լոյս արտադրելու միակ ըղձմամբ . . . ներելի՞ է կարծել որ մեր լոյսն ընդհանուր հաճոյք ազդելու բնութիւնն ունի — ոչ, պիտի պատասխանես, և ես համամիտ եմ քեզ, Պրոթէ, թէև լոյսը կենսատու է, թէև առանց լոյսի կեանքը գոյութիւն չունի, թէև լոյսն է ամեն բանէ յառաջ փնտռուածն, սակայն մութն ալ իր արդիւնքն ունի մասամբ . . . մութն է ապաւէն գողերու և մարդասպաններու, մութն է ադեղութեան, տձևութեան և աղքատութեան վարագոյրն . . . մեր մինչև ցարդ արտադրած և ապագային արտադրելու պատրաստած լոյսն այս վարագոյրը կը վերցնէ, եթէ արևի յատկութիւն չունի այն, գէթ մոգական լապտերի ճիրքերով օժտեալ է . . . ձեռք առնենք այս պատկերը և ահա խաւարին մէջ նկարուած գոյնզգոյն պատկերներ պիտի երևին, ի՞նչ սոսկալի պատկերներ, Աստուած իմ, երբ մեր լապտերն հեռանայ, ասոնք ճիւաղներ կըդառնան ու կըշարժին . . . բայց լոյսն յանկարծ կըհասնի և ամեն գոյն ի տես կ՚ելլէ . . . հիմա որ տեսանք այս պատկերներն, տեսաւ նաև ընդհանուր աշխարհ, ա՛լ պէտք չունինք անոնցմով զբաղելու, անցնինք, երթանք, Պրոթէ, քննելի տարրեր, մեծ ու կենսական խնդիրներ կան, զորս իմաստասիրելն աւելի օգտակար է հանրութեան և հետևաբար մեր պարտքը . . . մեր ի տես հանած պատկերներէն կրնանք հեռանալ իբրև վերջին խօսք Տանթէի հետ կրկնելով guarda e passa ! ! !

Կ. Ս. ԱՆԹՈՌՍՄ

(*) Զտեսակս-այսպես հասանէ

THE LONDON PHARMACY

ԴԵՂԱՐԱՆ ԼՕՆՏՕՆ

Ճ. ՄՕՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՕՏԱՐ ՔԻՄԻԱԳՈՐԾՔ

Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

MOORE'S —Glycerine and Honey Jelly : Ձեռները, երեսը և մանաւանդ մորթը կակուղցնելու և տաքէն ու հովէն առթուած ամեն կերպ արիւնայուզութիւնները անհետացնելու ։

MOORE'S,—Effervescing Saline· Ախորժահամ և ստոյգ արդիւնաւոր դեղ՝ ընդդէմ մաղձային դրգուածմանց, անմարսողութեան, գլխացաւի և ստամոքսի ամեն անկարգութեանց ։

MOORE'S· — Alcool d'Opheouij Febrifuge Indien· Այս դեղը յանձնարարուած է մասնաւորապէս այն երկիրներուն համար ուր ընդմիջական տենդերը կ՚տիրեն (fievres intermittentes ։)

MOORE'S —American pick-me-up Bitters · Այս դեղը ուժարար ստամոքսային և ախորժակաբեր է։

MOORE'S·—Guerison speciale(patent) : Քոսոտութեան (gale) և ուրիշ հիւանդութեանց չանց ու ճիանց համար ։

MOORE'S·—«Perfected»Huile de Foie de Morue au proto-Iodure de Fer : Այս ձկան իւղը վճիտ և անտեղեկելի է ընդդէմ Ոսկրածէտութեան Rachitisme խուլագարութեան scrofule և մորթային արտաքսութեանց անհրաժեշտ դեղ է հիւանդութենէ նոր ելլողներուն և տկարակազմ մանկանց համար ։

MOORE'S·—Glycerine Cough Elixir : Այս դեղը դարման է կուրծքի և թոքերու բոլոր անկարգութեանց դէմ և այլն ։

MOORE'S· — Patent Delectables —Iceland moss and Pectoral jujubes. Ընդդէմ հազի և մասնաւորապէս յանձնարարուած ընդդէմ ցըրտահարութեան, կոկորդի շնչափողի հարբուխի և այլն։

MOORE'S·—Callicura· Դիւրին և հաւաստի ապաքինութիւն կոշտուկներու ։

B. DIOGENIS & C°

Վ. ՏԻՕԺԷՆԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄՌԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՆԻՒԹՈՑ

Սկսեալ Հինգշաբթի, 19/1 Մայիս, 1884

ԿԱՆԱՆՑ ԴՕՍԹԻՒՄՆերու, ՌՕԲԱՆերու և ՏՂՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆերու համար աժան գիներով ամենէ նոր տեսակ ՄԵՏԱՔՍԵԱՑ, ԲԸՐԴԵՂԷՆ և ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆ ՍԹՕՖԱՆԵՐ, ինչպէս նաև զանազան տեսակ ՖԱՆԹԱԶԻԱՅԻ ՀԻՒՄԿԵՆՆԵՐ, ի վաճառ հանուած են ։

Ամենանոր և ամեն տեսակ ձևերով ՓԵՂՈՅՐՆԵՐ կանանց, փոքրիկ աղջկանց և փոքր տղոց համար ։

Տանթէլաներու, ասեղնագործութեանց, երիզներու, ժապաւէններու, ծաղիկներու և փետուրներու, քօրսէներու, փնջերու, փողկապներու, ձեռնոցներու, հովանոցներու, հովհարներու և այլն և այլն կատարեալ և բազմազան տեսակներ ։

Վերջապէս նուրբ ճաշակի յարմար նիւթերու առատ զանազանութիւն մը ։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԿԵՐՊՈՎ, ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Կը գտնուին յիշեալ ընդարձակ վաճառատանց մէջ

ԱՐԾԱԹ ՄԷՃԻՏԻՅԷՆ 33 ՂՐՈՒՇԻ ՀԱՇԻՈՎ

Իզմիր 19/1 Մայիս 1884

ԳԱՃՏՕՆԱՏՈՒՆՔ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՐԴԵՀԻ

QUEEN

INSURANCE COMPANY

ԹԱԳՈՒՀԻ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ԵՒ ԼՕՆՏՕՆԻ

Դրամագլուխ 2,000,000 Անգղ. ոսկի

ԾՈՎՈՒ

RELIANCE

MARINE IN· C°. Ld.

ԾՈՎԱՅԻՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ

Դրամագլուխ 400,000 Անգղ. ոսկի

Սոյն ընկերութիւնք Փոքր Ասիոյ գլխաւոր քաղաքաց Պարսկաստանի, Սուրիայի, Արշիպեղեան կղզեաց, Ռումէլիի և Յունաստանի մէջ ճիւղեր հաստատած են ։

Կեդրոնական Գաղտօնատուն

Ֆրանկաց Թաղ Բաէնոքուլոյի Փերխանէն վերի յարկը Թիւ 2 և 3

Ընդհանուր գործակալ

ՃՕՆ Ա. Ա. ԿՕՒ

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ

Բէշտիմալճիլար պաշի Սէֆէրեան խան վերի յարկը Թիւ 3 մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ընկերութեան փոխ գործակալ Յ. Կ. Հիւսնեանի միջնորդ խանին քով Եսայեաններուն մաղազան ։

LONDON & LANCASHIRE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	ԴՐԱՄԱԳ. ՊԱՀԵՍՏԻ
ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻ	ԱՆԳՂ. ՈՍԿԻ
1,852,000	232,918

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

ՀՐԴԵՀԻ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սոյն ընկերութիւնք որ հաստատուած է 1862ին կապահովէ միմիայն հրդեհի վտանգներու դէմ ։

Հասարակաց շէնքերու համար 0/0 20 զեղջ կըլլայ ։

Ընդհանուր գործակալք և փոխանորդք Զմիւռնիոյ և Այտընէթին միւս քաղաքաց համար ։

ՖՐԱՆԿԻԱ և ԶԱՄԱԿՕՓՕՒԼՕ

FRANGHIA et ZAMACOPOULO

Դրամենեակ Նուվան օղլու խան Թիւ 3 Այիւ-Եօրկիի մօտ ։

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Բուպիչէ Պէտէւթէն Յ. Դերձակեան եղբարց դրամենեակը ։

THE

LIVERPOOL & LONDON & GLOBE

INSURANCE COMPANY

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ և ԼՕՆՏՕՆ և ԿԼՕԲ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհիս մէջ գտնուած հրդեհի ապահովական ընկերութեանց

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ

Դրամագլուխ ի պատրաստի 6,679,175 Սթր. ոսկի

1881 տարեկան հասոյթ 1,632,484 » »

Ընկերութիւնը հիմնուելէն ի վեր վճարած կորուստը

17,742,921

Անսահման պատասխանատուութիւն բաժնէկիցներու

—o—

Այս ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Իզմիրի և թէ՛ շրջակայից մէջ շէնքեր, կահկարասիներ, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ, գործարաններ եւ . Անգղիական ամենէ մեծ ապահովական ընկերութեանց պայմաններուն համեմատ ։

Ընկերութիւնը կապահովէ նաև կեանք, աղջկանց օժիտ, ցկեանս եկամուտ, (rente viagère) եւ եւ

Ապահովելոց տրուած վերջին բաժնեգինք (շահու բաժանումով միասին) $1^3/_4$ % եղան, տարեկան ապահովեալ գնոյն վրայ ։

Գործակալ

ՃՕՆ Տ՛ ԱՆՏՐԻԱ

Ֆրանկաց Թաղ, Անթուան տ՚Անտրիայի Փէրխանէն

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Եօլ-Պէտէլիթէն Փոխ Գործակալք Ս. Սպարթալեան եղբարց սեղանատունը ։